
El cas d'immunitat de Carles Puigdemont, Antoni Comín i Clara Ponsatí

Perquè el Parlament Europeu ha de rebutjar
la suspensió de la immunitat

Perquè el Parlament Europeu ha de rebutjar la suspensió de la immunitat de Carles Puigdemont, Antoni Comín i Clara Ponsatí

1.

S'ha de rebutjar la suspensió de la immunitat perquè el suplicatori té defectes de procediment

2.

S'ha de rebutjar la suspensió de la immunitat perquè les acusacions no estan fonamentades

3.

El suplicatori ha de ser rebutjat perquè estem davant d'un cas de *fumus persecutionis*

Sumari

Aquest document recull els arguments en contra de la sol·licitud de suspensió de la immunitat (suplicatori) dels eurodiputats Carles Puigdemont, Antoni Comín i Clara Ponsatí.

Espanya demana la suspensió de la immunitat dels tres eurodiputats catalans per empresonar-los per la seva participació en el referèndum d'independència de l'1 d'octubre de 2017, que va ser organitzat pel govern català malgrat la prohibició del Tribunal Constitucional. De fet, els tribunals espanyols busquen l'extradició dels tres eurodiputats des que aquests van abandonar Espanya per buscar la protecció dels tribunals europeus davant la persecució penal il·legal desplegada per l'estat espanyol contra els líders i activistes del moviment independentista. Des de llavors, el Tribunal Suprem ha jutjat els membres del govern català que es van quedar a Catalunya, la presidenta del Parlament català i els presidents de dues organitzacions de la societat civil, la majoria dels quals van ser condemnats a l'octubre del 2019 pels delictes de "sedició" i, en alguns casos, "malversació de fons" i condemnat a penes de 10 a 13 anys de presó i inhabilitació per a càrrec públic.

La sol·licitud de suspensió de la immunitat dels senyors Puigdemont, Comín i Ponsatí és una altra de les moltes accions que la justícia espanyola ha emprès per empresonar-los i inhabilitar-los, amb l'objectiu de posar fi a la seva activitat política i entorpir el seu projecte polític.

El Parlament Europeu ha de rebutjar aquesta sol·licitud perquè: (i) pateix d'irregularitats de procediment, (ii) les acusacions no estan justificades i (iii) hi ha proves sòlides de persecució política (*fumus persecutionis*)¹. Cadascun d'aquests tres motius constitueix per si sol motiu suficient per rebutjar el suplicatori.

En primer lloc, aquest suplicatori s'ha de rebutjar per motius estrictament processals. El principal defecte és la manca de competència del Tribunal Suprem. Atesa aquesta manca de competència, si el Parlament Europeu decideix suspendre la seva immunitat, tot el procediment es podria impugnar davant el TJUE i ser anul·lat.

En segon lloc, les acusacions no estan justificades. La principal acusació contra els senyors Puigdemont, Comín i Ponsatí és de

¹Segons els principis que el Comitè d'Afers Jurídics ha desenvolupat per tractar els casos d'immunitat, *fumus persecutionis* és la sospita fonamentada en fets establerts (com ara incerteses sobre el procediment i la causa subjacent) que els processos judicials s'han iniciat amb la intenció de causar danys a l'activitat política del diputat.

sedició. Puigdemont i Comín també estan acusats de malversació de fons públics. Cap d'aquests delictes no està acreditat. Processar penalment l'organització d'un referèndum criminalitza accions protegides pel dret internacional.

En tercer lloc, atès que, tal com s'ha explicat, aquesta suspensió de la immunitat pretén perjudicar la seva activitat política, hi ha nombroses proves de persecució política (*fumus persecutionis*) que ha estat el principal motiu pel qual el Comitè d'Afers Jurídics ha resolt en contra de la suspensió de la immunitat en el passat⁴. Per exemple, l'actual vulneració de la seva immunitat com a eurodiputats demostra la manca de garanties de tot el procés i el biaix ideològic del sistema judicial espanyol. És evident que si fossin extradits no tindrien un judici just.

A continuació, detallem els fets que sustenten cadascun dels arguments.

1.

S'ha de rebutjar la suspensió de la immunitat perquè el suplicatori té defectes de procediment

1.1 El Tribunal Suprem espanyol no és competent

La suspensió de la immunitat dels senyors Puigdemont, Comín i Ponsatí ha estat sol·licitada pel Tribunal Suprem d'Espanya, que no és l'autoritat judicial competent per demanar el suplicatori. La competència del Tribunal Suprem espanyol ha estat controvertida des del començament del cas perquè, **d'acord amb la legislació espanyola, els suposats delictes haurien de ser jutjats per un tribunal del territori on van ser comesos, en aquest cas, per tribunals de Catalunya.**

En aquest sentit, el 7 d'agost el tribunal belga que examina el cas d'extradició de Lluís Puig (un altre antic membre del govern català resident a Bèlgica) va dictaminar que "la sala del Consell ha rebutjat l'execució de l'ordre de detenció europea en considerar que l'autoritat espanyola que va emetre que el mandat no era competent per fer-ho"ⁱⁱ confirmant així que el Tribunal Suprem espanyol no és competent. Per fonamentar aquesta decisió, el tribunal belga va tenir en compte **la resolució del Grup de Treball de les Nacions Unides sobre detencions arbitràries (WGAD), que ja havia declarat la manca de competència del Tribunal Suprem espanyol per jutjar el cas dels líders catalans que actualment són a la presó.** Aquesta sentència belga és una novetat important que el Parlament hauria de tenir en compte: si el Tribunal Suprem, l'autoritat que emet el mandat de l'ordre europea d'arrest i la demanda de suspensió de la immunitat contra els senyors Puigdemont, Comín i Ponsatí no és competent, el procediment de suplicatori no és vàlid i, per tant, s'ha d'interrompre. En cas contrari, si s'aprovés l'aixecament de la immunitat dels senyors Puigdemont, Comín i Ponsatí, aquesta decisió es podria impugnar fàcilment davant el TJUE.

En qualsevol cas, el Tribunal Suprem havia assumit el cas perquè alguns dels processats, atesos els seu càrrecs públics, no podien ser jutjats per un tribunal ordinari. Tanmateix, atès que els senyors Puigdemont, Comín i Ponsatí van ser cessats com a membres del govern el 27 d'octubre de 2017, el seu cas hauria de ser jutjat per un tribunal local de Barcelona.

A més, segons el dictamen del propi Consell d'Estat d'Espanya sobre la suspensió de la immunitat de Silvio Berlusconi com a eurodiputat el 2001, l'únic òrgan competent per enviar la petició de suplicatori és el Ministeri de Justícia, i no els tribunalsⁱⁱⁱ.

1.2 No reconeixement de la immunitat europea

Mentre el jutge del Tribunal Suprem, Pablo Llarena, va sol·licitar la suspensió de la immunitat per als senyors Puigdemont, Comín i la senyora Ponsatí -sol·licitud que va suspendre de facto les ordres europees d'arrest que havia dictat contra ells-, va mantenir l'ordre de presó espanyola, en considerar que la immunitat de l'eurodiputat no s'aplica a Espanya on, segons afirma, han de ser arrestats i mantinguts en presó preventiva, independentment de la seva immunitat com a eurodiputats^{iv}. Aquesta peculiar interpretació de la immunitat dels eurodiputats va ser recolzada pel Tribunal Constitucional espanyol el 9 de setembre de 2020. **Quina legitimitat tenen la justícia espanyola i l'Estat espanyol per exigir la suspensió de la immunitat alhora que es neguen a respectar aquesta immunitat dins les fronteres espanyoles? En reconèixer la immunitat a tercers països, però no a Espanya, el Tribunal Suprem espanyol i el Tribunal Constitucional infringeixen la immunitat dels eurodiputats prevista en la legislació de la UE, trencant el principi de no discriminació en relació amb altres eurodiputats.**

No és la primera vegada en aquest assumpte que el poder judicial espanyol ignora la legislació i les decisions dels tribunals de la UE. El 2018, Pablo Llarena es va negar a reconèixer la decisió del tribunal de Schleswig-Holstein en la sentència que resolva que no hi havia hagut rebel·lió ni sedició en el cas del senyor Puigdemont.

1.3 Presó preventiva en cas d'extradició

De fet, com que Llarena va dictaminar que els senyors Puigdemont, Comín i Ponsatí havien de ser detinguts i mantinguts en presó preventiva si trepitjaven Espanya, fins i tot abans que s'hagi concedit el suplicatori per suspendre la seva immunitat, **queda clar que si es concedeix i s'executen les ordres europees d'arrest, la conseqüència seria la presó preventiva.** En aquest cas, s'impediria immediatament a Puigdemont, Comín i Ponsatí exercir les seves funcions com a diputats, cosa que va en contra del principi que estipula que s'ha de garantir l'activitat dels diputats fins que siguin condemnats en una sentència ferma i inapel·lable, i per tant, afectaria els drets dels seus votants i l'activitat adequada del Parlament Europeu.

1.4 Traduccions errònies presentades al Parlament Europeu

Les traduccions dels documents adjunts enviades amb el suplicatori contenen errors que poden induir a la confusió. Com s'explica amb més detall a continuació, l'acusació principal contra els senyors Puigdemont, Comín i Ponsatí és de sedició, però també s'acusa a Puigdemont i Comín per un delictes de malversació de cabals públics, és a dir, per suposadament utilitzar fons públics per organitzar el referèndum. A la versió anglesa dels documents presentats, la malversació apareix incorrectament traduïda com a “misappropriation” (apropiació indeguda) de fons públics (un delictes de corrupció pel qual un funcionari públic pren diners públics en benefici privat). La traducció correcta del delictes seria “malfeasance” (malversació) de fons públics (és a dir, ús indegut de fons públics, sense cap finalitat privada, que no es considera corrupció). **Aquesta traducció errònia pot portar els eurodiputats a creure equivocadament que Puigdemont i Comín estan acusats de corrupció, quan no és el cas.** Hi ha altres casos en la voluminosa documentació enviada al comitè d'Afers Legals (JURI) en què la traducció a l'anglès és problemàtica. Per exemple, hi ha referències a una suposada acusació de “rebel·lió” malgrat que les ordres europees d'arrest contra Puigdemont, Comín i Ponsatí no tenen cap menció de rebel·lió.

1.5 Simultaneïtat de diferents casos al comitè JURI

Per últim, però no menys important, **les decisions adoptades a la comissió JURI que combinen els tres casos i els assigna tots al mateix ponent constitueixen un altre error de procediment.** Cal recordar que els precedents i les normes de la comissió JURI indiquen que un ponent diferent ha de tractar cada cas d'immunitat. Això perjudica especialment la senyora Ponsatí, ja que els càrrecs contra ella són diferents dels del senyor Puigdemont i del senyor Comín, ja que ella no està acusada de malversació de fons.

2.

S'ha de rebutjar la suspensió de la immunitat perquè les acusacions no estan fonamentades

La principal acusació contra els senyors Puigdemont, Comín i Ponsatí és de sedició, delictes que implica l'ús de violència i comporta penes molt dures de fins a 15 anys. Aquest és el delictes apreciat pel Tribunal Suprem l'octubre del 2019, amb sentències que van dels 9 als 13 anys de presó pels seus antics companys de govern, per la presidenta del Parlament i per a dos líders socials. A més, Puigdemont i Comín estan acusats d'un delictes de malversació per presumptament haver utilitzat fons públics per organitzar el referèndum. Com expliquem aquí, cap d'aquestes acusacions no està acreditada.

2.1 La sedició és una anomalia a la UE

L'existència del delictes de “sedició” al Codi Penal espanyol, un delictes poc definit que castiga els desordres públics amb sancions molt greus, és una rêmora del passat (el mateix ministre espanyol de justícia el va anomenar recentment “delictes del segle XIX”⁴) i una anomalia a la UE. **La “sedició” com a delictes no existeix en molts estats membres, com per exemple Alemanya, França, Itàlia i Bèlgica, i, encara que encara existeix a Irlanda, es va aplicar per última vegada el 1901.** En d'altres estats membres, els delictes penals existents anàlegs a la “sedició” s'associen a penes de presó substancialment més curtes.

Val a dir que el comitè JURI ha argumentat en anteriors ocasions que no s'ha de suspendre la immunitat quan el suposat fet es considera un delictes només a l'Estat que sol·licita la suspensió de la immunitat o quan comporta sancions menys greus a la legislació d'altres estats membres.

2.2 El delictes de sedició vist en el marc del dret internacional, el tribunal de Schleswig-Holstein, el WGAD de les Nacions Unides i Amnistia Internacional

L'acusació o la condemna de sedició per l'organització de concentracions i protestes pacífiques sense violència per part dels manifestants és una ingerència il·legítima en els drets a la llibertat d'expressió i de reunió pacífica i, per tant, la interpretació del delictes de sedició realitzat pel Tribunal Suprem espanyol (que segons el seu veredictes no requereix violència) contravé la Constitució espanyola, els tractats de la UE i internacionals i les cartes sobre drets humans que Espanya ha ratificat, i també és contrari a la interpretació del delictes que els tribunals espanyols havien realitzat fins ara.

El tribunal de Schleswig-Holstein que va examinar l'ordre d'arrest europea contra el senyor Puigdemont, va invocar precisament aquesta manca de violència per determinar que les accions que se li atribuïen en relació amb la celebració del referèndum no constitueixen cap delictes a Alemanya i, per tant, va rebutjar l'extradició sobre el delictes de rebel·lió i sedició. El tribunal va considerar que: *“en el referèndum de l'1 d'octubre de 2017 no va donar-se el nivell de força requerit [perquè fos aplicable el delictes d'alta traïció] perquè no podria haver provocat una secessió immediata d'Espanya i només es pretenia per part de Puigdemont iniciar noves negociacions.”^{vi}* També va negar l'acusació de “desordres públics”: “el requisit previ és que aquest “autor intel·lectual” reconegui i aprovi els actes de violència i influeixi en els esdeveniments. No va ser el cas de l'acusat Puigdemont. Només es tractava del referèndum. No era un “cap espiritual” de la violència”.

En els informes^{vii} relatius a la presó preventiva i els procediments penals contra els líders independentistes emesos abans d'acabar el seu judici al Tribunal Suprem espanyol, **el Grup de Treball de les Nacions Unides sobre detencions arbitràries (WGAD) va considerar que les accions atribuïdes als líders no eren violentes, no incitaven a la violència i no buscaven ni donaven lloc a la violència.** Al contrari, va considerar que les seves accions *“constituïen l'exercici pacífic dels drets a la llibertat d'opinió, expressió, associació, reunió i participa-*

ció” i, en conseqüència, va concloure que la seva detenció era arbitrària perquè era el resultat de l'exercici d'aquests drets, **A més, en el seu informe anual sobre les seves activitats al Consell de Drets Humans^{viii}, publicat el setembre de 2020, el WGAD adverteix que Espanya, l'únic país de la UE inclòs en l'informe, no ha implementat la seva recomanació per alliberar els líders independentistes.** L'informe també assenjala que manté la seva opinió fins i tot després de revisar el cas, tal com va sol·licitar Espanya.

En la seva anàlisi del veredict del Tribunal Suprem^{ix}, Amnistia Internacional explica que una condemna per sedició és contrària al principi de legalitat i criminalitza les accions protegides pel dret internacional.

2.3 Els referèndums i les declaracions d'independència no són un delict segons la legislació espanyola

Val a dir que el Tribunal Suprem ha acusat el senyor Puigdemont, el senyor Comín i la senyora Ponsatí d'un delict de sedició perquè les seves accions no constitueixen cap delict en virtut de cap de les disposicions del Codi Penal espanyol: **l'organització de referèndums “no autoritzats” es va despenalitzar a Espanya el 2005^x i les declaracions pacífiques d'independència ja s'havien despenalitzat el 1995^{xi}.**

2.4 Una clara manca de proporcionalitat

Tenint en compte els fets ocorreguts (la celebració pacífica -excepte la violència policial- d'un referèndum), **el càstig amb fortes penes de presó està mancat de proporcionalitat.**

2.5 No es va produir cap malversació de fons

Puigdemont i Comín estan acusats d'un delict de malversació per haver presumptament utilitzat fons públics per organitzar el referèn-

dum. Tanmateix, no es van gastar fons públics en l'organització del referèndum: de fet, **Cristóbal Montoro, el ministre d'Hisenda espanyol quan s'estava organitzant i quan es va celebrar el referèndum, va afirmar reiteradament que no s'havien utilitzat diners públics per organitzar el referèndum^{xii} i el seu departament va emetre diversos informes que ho certificaven**. Val a dir que des del novembre del 2015 les finances públiques del govern català havien estat sota la supervisió del govern espanyol.

A més, fins i tot el mateix Tribunal Suprem espanyol ha reconegut que no es van gastar fons públics per al referèndum. En el seu veredict del 14 d'octubre de 2019, va afirmar: “*Cap d'aquests pagaments es va efectuar finalment a Unipost. El seu administrador concursal va decidir no reclamar el pagament a les Conselleries que havien fet les ordres respectives*”. Malgrat reconèixer que els pagaments no estaven acreditats, el Tribunal Suprem va decidir que era irrellevant si els fons s'havien pagat o no als proveïdors: segons el Suprem, el delict es va cometre només ordenant el servei, fins i tot si mai no es van pagar els fons. Aquesta nova interpretació és contrària a la doctrina seguida anteriorment pel Tribunal Suprem, és a dir, que atès que un requisit del delict és el dany real a les finances públiques, no hi ha delict sense pagaments reals.

3.

El suplicatori ha de ser rebutjat perquè estem davant d'un cas de *fumus persecutionis*

La persecució dels senyors Puigdemont, Comín i Ponsatí és un cas clar de *fumus persecutionis*. En un context on (tal com ha denunciat repetidament el Consell d'Europa^{xiii}) les altes instàncies i el govern del poder judicial estan fortament polititzats, els defectes procedimentals explicats en l'apartat 1 deriven de la naturalesa política del procediment penal, que ha progressat amb l'esforç coordinat dels tribunals, la fiscalia, les autoritats administratives i el Tribunal Constitucional. Això ha derivat en un procediment defectuós, primer, per la manca de garanties i, segon, per les nombroses instàncies on s'ha fet evident el biaix ideològic de les diferents institucions.

A continuació, en els apartats 3.1 a 3.3., s'hi argumenta la manca de garanties:

3.1 S'ha vulnerat el dret al jutge natural

La primera gran irregularitat, que necessàriament també afectaria a Puigdemont, Comín i Ponsatí, és la vulneració del dret al jutge natural, que a més comporta la vulneració del dret a la doble instància penal. Tal com s'ha explicat en relació amb el cas de Lluís Puig i la sentència del tribunal belga de 7 d'agost del 2020, **el Tribunal Suprem mai no ha estat el tribunal competent: el judici en contra de la resta de líders de l'independentisme s'hauria d'haver celebrat al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, tal com van denunciar el Grup de Treball de les Nacions Unides sobre detencions arbitràries (WGAD) i la Federació Internacional de Drets Humans (FIDH) juntament amb EuroMed Rights (FIDH)^{xiv}**. A més, el Tribunal Suprem tampoc no és competent per emetre les euroordres en contra de Puigdemont, Comín i Ponsatí. I el que encara empitjora més la situ-

ació, com que el Tribunal Suprem és la màxima instància a Espanya, amb l'assumpció de competència es vulnera també el dret dels processats a que la sentència sigui revisada per una instància superior.

3.2 No hi hauria un judici just en cas d'extradició

Com que els líders independentistes que es van quedar a Espanya ja han estat jutjats, **el cas contra dels senyors Puigdemont, Comín i Ponsatí es considera essencialment resolt. Per tant, no es pot esperar que rebin un judici just (serien jutjats pel mateix tribunal) i és evident que la seva presumpció d'innocència ni ha estat ni serà respectada.** De fet, els tres eurodiputats són habitualment anomenats delinqüents per la premsa, per membres del govern espanyol i altres destacats polítics i fins i tot per membres del poder judicial.

Val a dir que el processament, la presó preventiva, el judici i la sentència dels líders independentistes que van romandre a Espanya va ser un procediment políticament motivat i ple d'irregularitats, tal com van denunciar, entre d'altres, el Grup de Treball de les Nacions Unides sobre detencions arbitràries (WGAD) i la FIDH. Van assenyalar irregularitats com la vulneració de la presumpció d'innocència, la contravenció del dret a disposar de temps i mitjans suficients per preparar la defensa, i el fet que procediment és una incriminació general que no es basa en fets concrets.

3.3 Ús oportunístic de les Euroordres

Llarena ha utilitzat les Euroordres contra dels senyors Puigdemont, Comín i Ponsatí de manera arbitrària i oportunista:

- En primer lloc, el 3 de desembre de 2017 va retirar la primera ronda d'Euroordres emeses per la magistrada instructora anterior (abans que el Tribunal Suprem assumís el cas) perquè sospitava que el tribunal belga podria “negar parcialment l'execució de les Euroordres”, cosa que “restringiria” les accions contra els tres reclamats^{xv}.

- Llavors, després de concloure la fase d'investigació i emetre l'acusació contra els líders independentistes que quedaven a Espanya, Llarena va emetre noves Euroordres i Puigdemont va ser arrestat a Alemanya en ruta cap a Bèlgica. El tribunal de Schleswig-Holstein es va negar a executar l'Euroordre per “rebel·lió” o “sedició”, però estava disposat a executar-la només per “malversació de fons”. Com que això hauria suposat jutjar-lo per un delictes molt menor i hauria obligat a deixar sortir de la presó preventiva els altres líders independentistes, Llarena va retirar de nou les Euroordres^{xvi}. Mentrestant, a Bèlgica l'Euroordre que afectava el Sr. Comín ja havia estat rebutjada el maig de 2018 a causa d'un error de procediment.
- Finalment, després de la condemna dels altres líders independentistes, Llarena va emetre la tercera “ronda” d'Euroordres vigents actualment (encara que suspeses per la immunitat parlamentària). El cas de Lluís Puig ja ha estat rebutjat pel tribunal de Bèlgica al considerar que el Tribunal Suprem no és competent. Tenint en compte els precedents, res no garanteix que, si s'aixeca la immunitat, no es retiraran una vegada més les Euroordres si el resultat dels procediments d'extradició no satisfà la justícia espanyola.

Finalment, en els punts 3.4 a 3.8, s'exposa el biaix ideològic de les institucions involucrades en el procediment.

3.4 Biaix ideològic del Tribunal Suprem

La decisió sobre qui processar i amb quins càrrecs ha estat arbitrària, tractant els qui seguien políticament actius de manera diferent als que van deixar la política. El març del 2018 només alguns dels antics membres del govern català van romandre en presó preventiva. **Els exconsellers que havien deixat la política van ser posats en llibertat, mentre que els que havien continuat la seva activitat política presentant-se a les eleccions van romandre empresonats.** Aquesta distinció arbitrària també es va mostrar a la sentència: els polítics “inactius” van ser “només” condemnats per un delictes de desobediència sense pena de presó, mentre els altres van ser condemnats per sedició (i en alguns casos per malversació de fons) amb dures penes de presó superiors a 10 anys.

El febrer de 2018, Llarena va denegar la sol·licitud de posar fi a la presó preventiva de l'exconseller d'interior, Joaquim Forn, al considerar que no havia renunciat a les seves opinions independentistes^{xvii}. Va denegar una altra sol·licitud el maig del 2018 perquè Forn havia escrit una carta de suport als Comitès per la Defensa de la República^{xviii}.

El març de 2020, durant el confinament per la COVID-19, les autoritats penitenciàries catalanes van revisar els permisos dels condemnats en règims penitenciaris oberts per romandre a casa durant l'emergència, inclosos d'alguns dels líders catalans. Mentre la l'òrgan competent examinava aquests casos, el servei de premsa del Tribunal Suprem va emetre un comunicat on s'amenaçava de processar penalment els membres del de l'òrgan si es deixava anar algun dels líders catalans^{xix}. El missatge no deia res sobre altres condemnats en la mateixa situació penitenciària.

El 23 de juliol de 2020, el Tribunal Suprem va revocar el règim penitenciar de l'expresidenta del parlament català, Carme Forcadell, que li permetia fer tasques de voluntariat fora de la presó. **El tribunal va considerar que qualsevol relaxació del seu règim d'empresonament havia de relacionar-se amb un “programa de tractament”, el que implicava que havia de ser sotmesa a un programa de reeducació^{xx}.**

Els discursos públics dels jutges del Tribunal Suprem en actes oficials sovint presenten un biaix ideològic obert. Per exemple, el president del Tribunal Suprem, Carlos Lesmes, va descriure els ciutadans que protestaven contra l'empresonament dels líders catalans com una “part petita però rotunda de la societat, formada per ciutadans engegats per la irracionalitat que ataquen frontalment el teixit de la nostra democràcia”^{xxi}.

3.5 Biaix ideològic i plans de reeducació de la Fiscalia

La Fiscalia ha defensat entusiastament la necessitat d'una reeducació política i s'ha oposat sistemàticament a qualsevol permís penitenciar als líders polítics catalans en base a aquest motiu. Per exemple:

- El febrer de 2020 la Fiscalia va apel·lar contra un permís de 72 hores per sortir de la presó concedit a Jordi Cuixart perquè no s'havia penedit i encara no estava “reeducat” i va argumentar que aquest permís mai no s'atorgaria a un violador o assassí que declarés la seva intenció de “tornar-ho a fer”^{xxii}.
- El maig del 2020 la Fiscalia va apel·lar el permís concedit a Jordi Sánchez perquè sortís de la presó per fer tasques de voluntariat i va demanar que primer fes una classe que li ensenyés que “un govern regional no pot transformar l'estructura de l'Estat”^{xxiii}. Per motius similars es va oposar a un permís perquè l'exconseller de Treball Dolors Bassa sortís per tenir cura de la seva mare malalta^{xxiv}.
- El 28 de juliol de 2020 van apel·lar contra la decisió d'atorgar un règim parcialment obert a alguns líders independentistes al·legant que necessitaven passar més temps a la presó per seguir un programa de reeducació sobre sedició^{xxv}.

3.6 El paper de VOX com a instigador dels procediments

El procés penal es va iniciar el març del 2017 amb una querrela iniciada pel partit polític d'extrema dreta VOX. Aquest partit polític ha continuat sent part dels procediments com a “acusació popular”. Van demanar sistemàticament les penes de presó més altes (tres vegades el que demanava la fiscalia) i van gaudir d'una àmplia atenció mediàtica pel seu paper (l'advocat que va actuar pel partit en el procés es presentava simultàniament a les eleccions espanyoles i ara és diputat)^{xxvi}. VOX també té 4 escons al Parlament Europeu en el mateix grup polític que el del ponent dels casos d'immunitat.

3.7 La manca de neutralitat de la Junta Electoral Central

La Junta Electoral Central (JEC) és l'autoritat electoral encarregada de vetllar per la imparcialitat de les eleccions. **No obstant, en les eleccions al Parlament Europeu de maig de 2019, la JEC no va actuar imparcialment.** Primer va intentar excloure els senyors Puig-

demont, Comín i Ponsatí de les llistes electorals (aquesta decisió va ser anul·lada per la sala contenciosa-administrativa del Tribunal Suprem). Després de les eleccions, la JEC va impedir que Puigdemont i Comín assumissin les seves funcions d'eurodiputats durant sis mesos, afirmant que havien d'anar a Madrid per jurar la constitució espanyola com a requisit previ per convertir-se en europarlamentaris. Finalment, després que el TJUE es pronunciés contra la posició que mantenia la JEC, Puigdemont i Comín van poder ocupar els seus escons el gener del 2020 (Ponsatí es va convertir en eurodiputada després del Brexit). Com a conseqüència de la mateixa ingerència de la JEC, Oriol Junqueras, elegit eurodiputat mentre estava a la presó preventiva, no va poder ocupar el seu lloc al Parlament Europeu. De fet, el cas de Junqueras continua obert al TJUE.

La politització del JEC s'il·lustra amb la revelació de *El Diario* de que un dels membres de la JEC del 2017 al 2019, Andrés Betancor, estava a la nòmina del partit espanyol Ciudadanos^{xxvii}, i que preparava documents legals en nom del seu partit per excloure els senyors Puigdemont, Comín i Ponsatí de les eleccions europees, alhora que participava en la decisió com a membre de la JEC.

3.8 Biaix i endarreriments estratègics del Tribunal Constitucional

El Tribunal Constitucional es va crear com un òrgan arbitral per resoldre conflictes constitucionals. No obstant, **en els darrers anys ha actuat cada vegada de manera més partidista i ha tingut un paper clau en la judicialització del que és essencialment un conflicte polític. De fet, les seves resolucions han estat el primer pas per a la “causa penal general” contra els líders independentistes.** Això ha estat facilitat pels poders executius directes que es van atorgar al tribunal en una reforma de la seva llei el 2015, una reforma que va ser criticada per la Comissió de Venècia del Consell d'Europa perquè podria afectar la “percepció que el Tribunal Constitucional només actua com un àrbitre neutral, com a jutge de les lleis”^{xxviii}.

El Tribunal Constitucional funciona com a sala d'últim recurs per sobre del Tribunal Suprem en casos relacionats amb drets fonamentals.

Com que cal examinar els recursos al Tribunal Constitucional abans que es puguin presentar al Tribunal Europeu de Drets Humans, el Tribunal Constitucional pot controlar l'accés dels casos a Estrasburg. A la pràctica, aproximadament el 99% dels recursos són desestimats ràpidament pel Tribunal Constitucional (perquè es considera que no tenen rellevància constitucional)^{xxx} i per tant els casos poden passar ràpidament al TEDH. No obstant això, dels diversos recursos presentats pels líders catalans mentre eren en presó preventiva, el Tribunal Constitucional va acceptar examinar-los tots (la llei espanyola diu que s'hauria de prendre una decisió sobre l'admissibilitat en un termini de 30 dies) i, després, ha trigat molt de temps en examinar-ne el fons. Aquests endarreriments desmesurats revelen^{xxx} una estratègia deliberada per aturar les apel·lacions i garantir que no arribessin al TEDH abans que acabés el judici.

Referències

ⁱ Policy Department for Citizens' Rights and Constitutional Affairs (Març 2020). *Handbook on the incompatibilities and immunity of the Members of the European Parliament*. Obtingut a: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/621936/IPOL_STU\(2020\)621936_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/621936/IPOL_STU(2020)621936_EN.pdf).

ⁱⁱ Lorne Cook (7 d'agost de 2020). Belgian court rejects move to extradite ex-Catalan minister. *Washington Post*. Obtingut a: https://www.washingtonpost.com/politics/courts_law/belgian-court-rejects-move-to-extradite-ex-catalan-minister/2020/08/07/f41d6958-d899-11ea-a788-2ce86ce81129_story.html

ⁱⁱⁱ Julio M. Lázaro (10 de maig de 2001). El Consejo de Estado resuelve que el suplicatorio de Berlusconi debe tramitarlo Justicia. *El País*. Obtingut a: https://elpais.com/diario/2001/05/10/espana/989445625_850215.html.

^{iv} EFE (20 de gener de 2020). Llarena pide a la Eurocámara que suspenda la inmunidad de Puigdemont y Comín. Obtingut a: <https://www.efe.com/efe/espana/politica/llarena-pide-a-la-eurocamara-que-suspenda-inmunidad-de-puigdemont-y-comin/10002-4147274>

^v José Marcos (25 de febrer de 2020). El ministro de Justicia afirma que las penas por sedición son "inusitadamente altas". *El País*. Obtingut a: https://elpais.com/politica/2020/02/25/actualidad/1582635807_854380.html.

^{vi} Press Department of the Oberlandesgericht for the State of Schleswig-Holstein (12 de juliol de 2018). *Matter Carles Puigdemont: The extradition for the accusation of embezzlement of public funds is admissible; an extradition for the accusation of rebellion is inadmissible. Carles Puigdemont remains free*. Obtingut a: <https://www.schleswig-holstein.de/DE/Justiz/OLG/Presse/PI/201806Puigdemontenglisch.html>.

^{vii} Working Group on Arbitrary Detention (13 de juny de 2019). Opinió n.º 6/2019, relativa a Jordi Cuixart i Navarro, Jordi Sánchez i Picanyol y Oriol Junqueras i Vies (Espanya). Paragraph 114. Obtingut a: https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Detention/Opinions/Session84/A_HRC_WGAD_2019_6.pdf.

Working Group on Arbitrary Detention (10 de juliol de 2019). Opinió n.º 12/2019, relativa a Joaquín Forn i Chiariello, Josep Rull i Andreu, Raúl Romeva i Rueda y Dolores Bassa i Coll (Espanya). Paragraph 110. Obtingut a: https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Detention/Opinions/Session84/A_HRC_WGAD_2019_12%20ADVANCED%20EDITED%20VERSION.pdf.

^{viii} Working Group on Arbitrary Detention (24 de juliol de 2020). 2019 Report of the Working Group on Arbitrary Detention. Obtingut a: <https://undocs.org/A/HRC/45/16>.

^{ix} AMNESTY INTERNATIONAL (19 de novembre de 2019). Analysis of the Supreme Court's Ruling in the case of Catalan Leaders. Obtingut a: <https://www.amnesty.org/download/Documents/EUR4113932019ENGLISH.PDF>.

^x *EL MUNDO* (21 d'abril de 2005). El Congreso anula las penas por convocar un referéndum ilegal. Obtingut a: <https://www.elmundo.es/elmundo/2005/04/21/espana/1114082887.html>

^{xi} Carlos Berbell (27 d'agost de 2018). En 1995 se suprimió del nuevo Código Penal un artículo que castigaba con prisión cualquier declaración de independencia. *CONFILEGAL*. Obtingut a: <https://confilegal.com/20180827-1995-suprimio-nuevo-codigo-penal-articulo-castigaba-prision-declaracion-independencia/>

^{xii} *La Vanguardia* (16 d'abril de 2018). Montoro reitera que el 1-0 no se pagó con dinero público desde que el Gobierno intervino la Generalitat. Obtingut a: <https://www.lavanguardia.com/politica/20180416/442613306927/cristobal-montoro-referendum-1-ocubre-dinero-publico-gobierno-intervino-generalitat.html>.

^{xiii} *EUROPARESS* (3 de juny de 2020). El GRECO vuelve a instar a España a modificar el sistema de elección del CGPJ para garantizar la independencia judicial. Obtingut a: <https://www.europapress.es/nacional/noticia-greco-vuelve-instar-espana-modificar-sistema-eleccion-cgpj-garantizar-independencia-judicial-20200603144327.html>.

^{xiv} International Federation of Human Rights and EuroMed Rights (Septembre 2019). *Informe de observación sobre el proceso judicial en Madrid contra los políticos y líderes asociativos catalanes*. Obtingut a: <https://www.fidh.org/IMG/pdf/madrid739es-pweb.pdf>.

^{xv} Reyes Rincón (5 de desembre de 2017). Supreme Court withdraws European arrest warrant for Puigdemont. *El País*. Obtingut a: https://english.elpais.com/elpais/2017/12/05/inenglish/1512477042_866257.html.

^{xvi} Reyes Rincón (20 de juliol de 2018). Judge drops international arrest warrant against former Catalan premier. *El País*. Obtingut a: https://english.elpais.com/elpais/2018/07/19/inenglish/1532005743_590084.html.

^{xvii} *EFE* (2 de febrer de 2018). El juez mantiene en prisión a Forn por riesgo de reiteración delictiva. Obtingut a: <https://www.efes.com/efe/espana/politica/el-juez-mantiene-en-prision-a-forn-por-riesgo-de-reiteracion-delictiva/10002-3512074>.

^{xviii} *EUROPAPRESS* (24 de maig de 2018). El juez vuelve a rechaza dejar en libertad a Forn por riesgo de reiteración tras expresar su apoyo a los CDR. Obtingut a: <https://www.europapress.es/nacional/noticia-juez-vuelve-rechaza-dejar-libertad-forn-riesgo-reiteracion-expresar-apoyo-cdr-20180524140755.html>.

^{xix} *EUROPAPRESS* (17 de juny de 2020). Oriol Junqueras pide que la jueza de Manresa investigue el Whatsapp del TS pese al fuero especial. Obtingut a: <https://www.europapress.es/catalunya/noticia-oriol-junqueras-pide-jueza-manresa-investigue-whatsapp-ts-pese-fuero-especial-20200617145851.html>.

^{xx} Oriol Solé (23 de juliol de 2020). El Supremo revoca las salidas de prisión de Forcadell para cuidar de su madre en vísperas de decidir sobre la semilibertad de los presos del procés. *El Diario*. Obtingut a: https://www.eldiario.es/catalunya/supremo-revo-ca-salidas-prision-forcadell-cuidar-madre-visperas-decidir-semilibertad-presos-proces_1_6122300.html.

^{xxi} Carlos Lesmes (29 d'octubre de 2019). *Inauguration speech of the Military Judicial Year*. Obtingut a: <http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/En-Portada/-El-presidente-del-TS-y-del-CGPJ-aboga-por-acometer-las-reformas-pendientes-en-la-jurisdiccio-n-militar>.

^{xxii} Oriol Solé (19 de febrer de 2020). La Fiscalía argumenta que no se daría un permiso a un violador que dijera “lo volvería a hacer” y pide que Cuixart no salga de prisión. *El Diario*. Obtingut a: https://www.eldiario.es/catalunya/politica/fiscalia-argumenta-violador-volveria-cuixart_1_1124287.html.

^{xxiii} *EUROPAPRESS* (5 de maig de 2020). La Fiscalía pide retirar a Jordi Sánchez el permiso de salidas de prisión para hacer voluntariado. Obtingut a: <https://www.europapress.es/catalunya/noticia-fiscalia-pide-retirar-jordi-sanchez-permiso-salidas-prision-hacer-voluntariado-20200505122308.html>.

^{xxiv} Oriol Solé (2 de març de 2020). La Fiscalía pide al juez impedir a Dolors Bassa cuidar de su madre porque antes debe “respetar la ley”. *El Diario*. Obtingut a: https://www.eldiario.es/catalunya/politica/fiscalia-impedir-dolors-bassa-respetar_1_1048242.html.

^{xxv} Oriol Solé (28 de juliol de 2020). La jueza suspende la semilibertad de Junqueras, Cuixart, Forn, Sánchez y Romeva y no podrán salir ni a trabajar. *El Diario*. Obtingut a: https://www.eldiario.es/catalunya/fiscalia-pide-juez-proces-suspender-semilibertad-prematura-presos_1_6130103.html.

^{xxvi} José Elías Rodríguez (13 de març de 2019). Spanish far-right Vox in spotlight in Catalan trial. *Reuters*. Obtingut a: <https://www.reuters.com/article/us-spain-politics-vox/spanish-far-right-vox-in-spotlight-in-catalan-trial-idUSKBN1QU269>.

^{xxvii} Gonzalo Cortizo / Carmen Moraga (26 de febrer de 2020). Ciudadanos tenía a sueldo como asesor a un miembro de la Junta Electoral Central que resolvió reclamaciones del partido. *El Diario*. Obtingut a: https://www.eldiario.es/politica/junta-electoral-central-ciudadanos-trascendentales_1_1117478.html.

^{xxviii} European Commission for Democracy through Law (Venice Commission) (7 de març de 2017). Opinion on the Law of 16 October 2015 amending the Organic Law No. 2/1979 on the Constitutional Court. Obtingut a: [https://www.venice.coe.int/web-forms/documents/?pdf=CDL-AD\(2017\)003-e](https://www.venice.coe.int/web-forms/documents/?pdf=CDL-AD(2017)003-e).

^{xxix} Fernando J. Pérez (24 de juliol de 2017). El Tribunal Constitucional rechaza el 99% de los recursos de amparo. *El País*. Obtingut a: https://elpais.com/politica/2017/07/24/actualidad/1500900869_377995.html.

^{xxx} *EUROPAPRESS* (9 de febrer de 2020). El TC fijó la estrategia de aceptar recursos de presos del ‘procés’ para impedir internacionalizar el juicio en el TEDH. Obtingut a: <https://www.europapress.es/nacional/noticia-tc-fijo-estrategia-aceptar-recursos-presos-proces-impedir-internacionalizar-juicio-tedh-20200209111041.html>.

Segons els principis que el Comitè d' Afers Jurídics del Palament Europeu ha desenvolupat per tractar els casos d'immunitat,

fumus persecutionis

és la sospita fonamentada en fets establerts (com ara incerteses sobre el procediment i la causa subjacent) que els processos judicials s'han iniciat amb la intenció de causar danys a l'activitat política del diputat.